

سر گیجه

سر گیجه َ دَوْرانی یا واقعی (vertigo) حالتی است که فرد احساس می کند محیط اطرافش به دور سرش در حرکت یا چرخش است یا اینکه محیط اطراف ثابت است اما خودش در حال حرکت یا چرخش است. همین احساس حرکت یا چرخش است که سر گیجه واقعی را از سایر انواع (dizziness) «گیجی یا سبکی سر» متفاوت می کند. در سبکی سر بیمار احساس عدم تعادل می کند اما احساس حرکت

وجود ندارد. بیمار می گوید سرم گیج رفت یا چشمهایم سیاهی رفت.

علل سر گیجه

سر گیجه َ وضعیتی حمله ای خوش خیم شایع ترین شکل سر گیجه است. در این حالت با حرکت ناگهانی در یک جهت خاص بیمار دچار سر گیجه شدیدی می شود که چندین ثانیه طول می کشد و با بی حرکت ماندن بیمار مشکل در مدت کوتاهی برطرف می شود. علت این سر گیجه کنده شدن کریستالهایی است که به طور طبیعی در گوش داخلی ما وجود دارد. این کریستال ها ممکن است به دلیل ضربه به سر یا به طور خود بخود از محل خود کنده شوند و در مایعی که گوش داخلی را پر کرده است شناور شوند. شناور شدن آن ها باعث سر گیجه می شود. این ذرات شناور

در حین گردش خود به طور تصادفی و به تدریج به محلی که کنده شده اند می چسبند و در نتیجه علائم بیمار به تدریج بهتر می شود تا اینکه تمام این ذرات به جای خود بچسبند و علائم کاملاً بهبود یابند. اما باید توجه داشت چسبیدن آن ها به جای خود به سفتی و محکمی حالت اولیه خود نیست لذا با ضربات و حرکات فیزیکی نه چندان شدید باز هم این ذرات ممکن است کنده شوند و مجدداً بیمار دچار سر گیجه شود. برای پیشگیری از عود سر گیجه، مبتلایان به سر گیجه وضعیتی حمله ای خوش خیم باید از حرکات فیزیکی شدید اجتناب نمایند. سر گیجه ممکن است به دلیل التهاب گوش داخلی که به آن لایبرنتیت گفته می شود عارض شود. این نوع سر گیجه به طور ناگهانی شروع می شود و ممکن است با کاهش شنوایی نیز همراه باشد. شایعترین علت

- تست‌های مربوط به سنجش عملکرد وستیبولار، مانند استفاده از صندلی چرخشی
- الکترونیستاگموگرافی (ENG)، که در آن الکترودهایی در بالا و پایین چشم فرزند شما قرار داده می‌شود تا حرکات سریع چشم ارزیابی شود (نیستاگموس).
- الکتروانسفالوگرافی، آزمایشی که به کمک آن فعالیت‌های الکتریکی مغز کودک شما اندازه‌گیری می‌شود.
- آزمایش خون
- آزمایش‌های تصویربرداری، مانند سی‌تی اسکن، اشعه ایکس یا MRI
- آزمایش‌های دهلیزی: چشمی که شامل بازی‌ها و ردیابی حرکات چشم می‌شود.
- ارزیابی دقت دینامیکی بینایی، که در آن بیمار سر خود را به آرامی تکان خواهد داد.

نگاه کردن به یک سمت مشخص می‌شود. غالباً علامات اولیه در بیماری ام‌اس نیز سرگیجه است که معمولاً شروع ناگهانی دارد.

ضربه به سر، آسیب گردن، میگرن و مصرف الکل نیز ممکن است منجر به سرگیجه شود. دیابت می‌تواند منجر به تصلب شرایین و کاهش جریان خون مغزی شده و این امر عامل سرگیجه باشد.

روش‌های تشخیص علل سرگیجه

در این قسمت به برخی از روش‌های تشخیصی

سرگیجه می‌پردازیم: ^[۱]

- معاینه کامل فیزیکی، به‌ویژه سر و گوش
- ادیومتری یا شنوایی سنجی

لابیرنتیت عفونت ویروسی یا باکتریایی گوش داخلی است.

نشانگان منییر با سه علامت حمله سرگیجه، وزوز

گوش و کم شنوایی مشخص می‌شود. مبتلایان به این

بیماری به‌طور ناگهانی دچار سرگیجه شدید، کم

شنوایی و وزوز گوش می‌شوند. با گذشت چندین روز

علائم برطرف می‌شود و مبتلایان برای مدتی هیچ

علامتی ندارند. با گذشت مدت زمان دیگری مجدداً

علائم یادشده ظاهر می‌شوند. علت منییر افزایش

فشار مایع گوش داخلی است.

نورینوم آکوستیک یک تومور بافت عصبی است که

می‌تواند باعث سرگیجه شود. علاوه بر سرگیجه

مبتلایان به نورینوم آکوستیک احساس وزوز گوش و

کاهش شنوایی یک طرفه نیز دارند.

سرگیجه ممکن است ناشی از کاهش جریان خون

به قاعدهٔ جمجمه باشد. خونریزی مخچه با

سرگیجه، سردرد، اشکال در راه رفتن و ناتوانی در

- ارزیابی هماهنگی و مهارت‌های حرکتی، از قبیل انجام حرکات خاص، لی لی کردن، پریدن، بالا و پایین رفتن با چشم باز و بسته

منبع: برونر و سودارث 2018

درمان سرگیجه

اغلب داروهای آنتی هیستامین مانند دیمین

هیدرینات و سیناریزین یا فنوتیازین‌ها مانند تی

اتیل پرازین مصرف می‌شوند. اما این داروها با تأثیر

برهسته‌های دهلیزی در مغز و کاهش عملکرد آن

مهم‌ترین فاکتور ریکاوری سرگیجه یعنی

dynamic compensation را از بین برده

و بهبود سرگیجه خصوصاً در حالت حرکت را به تأخیر

انداخته و متوقف می‌کنند. روش جدید و مؤثرتر

توانبخشی سرگیجه یا **VRT** است. در توانبخشی

سرگیجه یا **VRT** روش‌های مختلفی بکار گرفته

می‌شود که شخص بدون استفاده از دارو سرگیجه و

عدم تعادل اش بهبود یابد.

سرگیجه

عنوان	سرگیجه
تهیه کننده	معصومه اکبری سارویی
سمت	سرپرستار
تایید کننده	کمیته آموزش به بیمار
سال تهیه	زمستان 1401
ناظر کیفی	واحد آموزش
مسئول علمی بخش	دکتر رشیدی